

*XX. kongres České společnosti anesteziologie, resuscitace
a intenzivní medicíny, Brno 19. - 21. 9. 2013*

Změny v legislativě u kadaverózních dárců po novele transplantačního zákona

Bc. Jana Dědičová

Bc. Dana Zappová

JUDr. Přemysl Frýda

Koordinační středisko transplantací Praha

Dárcovský a transplantační program v ČR

- transplantační zákon č.285/2002 Sb.
(speciální právní norma upravující transplantace)
- novelizován leden 2013 zákonem č.44/2013 Sb.
- účinnost novely od 1. 4. 2013

Princip dárcovství

- **opt-out = předpokládaný souhlas**
  - NROD (v ČR registrováno 1314 osob)
  - např. ČR, Slovensko, Rakousko, Maďarsko, Francie...
- **opt-in = předpokládaný nesouhlas**
  - registr dárců - dárcovská karta
  - např. Německo, Velká Británie, Nizozemí...

Struktura dárcovského a transplantačního programu v ČR

- MZ
  - KST
  - transplantační centra
  - HLA laboratoře
  - tkáňové banky
  - dárcovské nemocnice
-

Koordináční středisko transplantací

- KST je organizační složka státu zřízená Ministerstvem zdravotnictví dne 7. 7. 2003 ze zákona
- management transplantací
- alokace orgánů ve spolupráci s transplantačními centry
- výběr nejvhodnějších příjemců
- koordinace zahraniční výměny
- registry - NRWL, NRD, NRPTx
- **nově** - kvalita a bezpečnost Tx, pracovní postupy Tx
(ve spolupráci s MZ)
- KST netransplantuje

Struktura transplantačního programu v ČR

Struktura transplantačního programu v ČR

- **IKEM** – srdce, játra, ledviny, pankreas, Langerhansovy ostrůvky, tenké střevo
- **Brno** – srdce, játra, ledviny
- **Motol** – plíce, srdeční chlopně, ledviny - děti
- **Hradec Králové** - ledviny
- **Plzeň** – ledviny
- **Ostrava** – ledviny
- **Olomouc** – ledviny

Změny v legislativě po novele transplantačního zákona

- účinnost novelizovaných ustanovení od 1.4. 2013
- zapracování směrnice EU o jakostních a bezpečnostních normách pro lidské orgány určené k transplantaci (č. 2010/53/EU)
- nové prováděcí vyhlášky:
  - 111/2013 (jakost a bezpečnost, pracovní postupy)
  - 114/2013 (způsobilost dárců, vzor protokolu o zjištění smrti)
  - 115/2013 (kvalifikace lékařů)

Nejdůležitější změny - pro praxi

- možnost odběru orgánů od cizinců
- neurologické vyšetření prokazující klinické známky smrti – pouze 1x
- průkaz smrti mozku - rozšíření spektra diagnostických metod
- děti do 1 roku – změna dg smrti mozku
- příspěvek – pohřebné, úhrada převozu těla

Možnost odběru od cizince

- „Kdo je cizinec?“
  - každý, kdo není státním občanem ČR
  - není podstatné, má-li cizinec pobyt trvalý, dlouhodobý nebo krátkodobý (turista)
  - dvojí občanství ČR a jiného státu = občan ČR
- průkaz občanství - OP, pas, potvrzení matričního úřadu o státním občanství
- formulář „Oznámení údajů o možném zemřelém dárci orgánů, který není občanem ČR“

Možnost odběru od cizince

- má dárcovskou kartu - souhlas s darováním
- nemá dárcovskou kartu - postup jako u občana ČR:
  - země opt-out - registrace v NROD
  - země opt-in - záznam v registru dárců
- informovat osobu blízko
- možnost spolupráce s KST
- lhůta 72 hodin od dotazu TC (pak odběr nemožný)

Možnost odběru od cizince – statistika

➤ rok 2012

- 9x KI dárce - cizince z celkového počtu 219 dárců (4%)

➤ leden – březen 2013

- 2x KI dárce – cizince

➤ od 1.4.2013

- 2x KI dárce – cizince (SK, UK)
- 1x odběr cizince (SK)

Rozšíření definice smrti

➤ původní znění:

„Smrtí je nevratná ztráta funkce celého mozku, včetně mozkového kmene.“

➤ **nové znění:**

„Smrtí je nevratná ztráta funkce celého mozku, včetně mozkového kmene **nebo nevratná zástava krevního oběhu.**“

Proces potvrzení smrti mozku

- stav na jehož základě lze uvažovat o dg. smrti mozku
- neurologické vyšetření prokazující klinické známky smrti mozku - **nově 1x** (dříve 2 x – v odstupu 4 hod)
- absence definovaných reflexů (např. apnoický test, korneální reflex, kašlací reflex...)
- prováděno nejméně 2 lékaři s příslušnou specializovanou způsobilostí nezávisle na sobě
- významné zkrácení procesu – udržení dárce v „dobré kondici“

Vyšetření prokazující nevratnost klinických známek smrti mozku

- angiografie mozkových tepen
- mozková perfuzní scintigrafie
- transkraniální dopplerovská sonografie
- vyšetření sluchových kmenových evokovaných potenciálů (BAEP)
- počítačová tomografická angiografie - **nově**

Vyšetření prokazující nevratnost klinických známek smrti mozku

- **nově** - zemřelé osoby s jasně objektivně prokázanou těžkou strukturální **infratentoriální lézí** :
  - pouze klinické neurologické vyšetření
  - nepotvrzuje se instrumentální metodou

Vyšetření prokazující nevratnost klinických známek smrti mozku u dětí do 1 roku

➤ dříve :

- 2x neurologické vyšetření klinických známek smrti mozku v odstupu 48 hodin
- 2x potvrzovací metoda (scintigrafie a transkraniální dopplerovská sonografie)

➤ nově :

- 2x neurologické vyšetření v odstupu 48 hodin
- 1x potvrzovací metoda

Příspěvek na náklady pohřbu

- náleží osobě, která vypravila a zaplatila pohřeb zemřelému dárci
- zaslat na KST společně s dokladem o zaplacení pohřbu
- paušálně 5.000,- Kč
- uplatnit do 12 měsíců od pohřbu
- formulář ke stažení na www.kst.cz

Úhrada převozu těla

- náhrada nákladů na převoz těla z místa pitvy do místa pohřbu
- náleží osobě (fyzické, právnické), která uhradila převoz těla (proplácí ZP příjemce)
- uplatnit do 12 měsíců od pohřbu
- formulář ke stažení na www.kst.cz

Pokuty

- zpřísnění penalizace za nesplnění povinností a nedodržení podmínek zákona
(lze uložit x **uloží se**)
- nyní i pro poskytovatele zdravotních služeb, kteří neprodleně neinformují o možném dárci orgánů příslušné TC (dříve nejbližší TC)
- o výši rozhoduje krajský úřad

Změna zákona o zdravotním pojištění

- ze zdravotního pojištění se hradí:
  - odběr orgánu (tkání, buněk)...
  - vyšetření potenciálních dárců pro posouzení vhodnosti...
  - nezbytné nakládání s odebranými orgány...
  - dopravu dárce, přeprava orgánů...
  - pitva včetně dopravy...
  - nově také přeprava těla dárce z místa pitvy do místa pohřbu
- zdroj úhrady:
  - od 1. 4. 2013 - zdravotní pojištění PŘÍJEMCE

DĚKUJI ZA POZORNOST

